

Psykologer i forsvaret

Niels Peter Agger problematiserer i Psykolog Nyt 9/2014 nogle forhold omkring Forsvarets psykologer og psykisk sårede veteraner. Indlægget indeholder nogle misforståelser, som jeg her vil forsøge at rette.

I Forsvaret er der ansat 59 psykologer. Disse psykologer arbejder inden for udvælgelse, behandling, HR-rådgivning, arbejdsmiljø, ledelse og undervisning. Ingen af de psykologer, der deltager i udvælgelse, foretager psykologisk behandling af veteraner. Selv hvis det var tilfældet er det vanskeligt for mig at se det etisk problematiske i dette forhold. Tværtimod. Klinisk erfaring fra behandlingen af psykisk sårede soldater vil eksempelvis være med til at skærpe den psykologfaglige vurdering ved udvælgelsen af kommende soldater.

Jeg finder det underlødigt og krænkende, at det antydes, at psykologer i Forsvaret skulle agere på en måde, så de skaber mere arbejde til sig selv. Selvfølgelig arbejder psykologer for at få løn, og gerne en god løn, men fælles for alle de psykologer, jeg har kendt i Forsvaret, er, at de primært brænder for deres arbejde og sætter en stor ære i at undervise, udvælge, forebygge, støtte eller behandle, og at de finder deres job meget meningsgivende og samfundsrelevant.

Siden 2011 har psykologerne ved Forsvarets Rekruttering frasorteret 10-15 % af ansøgerne til Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse, som uddanner soldater til fredsskabende og fredsbevarende missioner. Ansøgerne frasorteres primært, fordi det vurderes, at de ikke er i besiddelse af en tilstrækkelig psykisk robusthed til at kunne håndtere det at blive udsendt. Dette vidner om, at psykologerne gør en væsentlig indsats for at forebygge forekomsten af PTSD blandt veteraner.

Forskningsresultater peger i øvrigt på, at PTSD prævalensen blandt danske soldater er gennemgående lavere end i sammenlignelige lande. Der er mange forhold, der kan forklare dette, herunder det store og grundige psykologfaglige arbejde, der er gjort inden for udvælgelse i Forsvaret gennem de sidste 60 år, samt den forebyggende indsats der gøres, inden soldaterne udsendes.

Det burde være almen viden for psykologer, at PTSD-skader er ikke nødvendigvis livslange. Selv om nogle veteraner beklageligvis må leve resten af deres liv med eftervirkningerne af at have deltaget i krig, er det ikke ensbetydende med, at PTSD-skader er livsvarige. Mange veteraner får det rent faktisk bedre efter psykologbehandling og kan uden problemer genoptage et helt normalt liv.

Særlovgivningen omkring arbejdsskadeerstatning i forbindelse med PTSD handler ikke, som Niels Peter Agger fejlagtigt skriver, om at placere veteraner forrest i køen, men derimod om en ophevelse af dokumentationskravet om, at diagnosen skal være stillet inden for seks måneder efter den udløsende hændelse. Lovgivningen gælder i øvrigt ikke kun veteraner, men alle statsansatte, der har været udsendt.

Soldater har mange motiver for at vælge at deltage i krig, som ikke kun begrænser sig til at tjene penge og søge spænding. Agger undlader at fortælle nogle af de væsentligste: At tjene sit land, at gøre en forskel og hjælpe udsatte mennesker i nød.

Det kan undre mig at Agger kan betragte menneskers livsberetninger som banale, selv fra et forskningsmæssigt synspunkt. Det er livsberetningerne, der er grundlaget for al klinisk psykologisk arbejde og meget psykologfaglig forsk-

ning. Det kan også undre mig at han ikke udviser større respekt og anerkendelse for andre fagfællers arbejde og ikke mindst for vores soldaters store indsats. ■

Jimmi Andreasen

To kommentarer

Tak til Torben Lund (P-Nyt 11/2014) for passioneret indspark i debatten om, hvad psykologisk arbejdskraft samfundsmæssigt anvendes til, og til Jimmi Andreasen herover for en utrolig fin, informerende respons på min vilde svingen rundt med øksen.

Det er vores rolle som krigsførende nation, jeg er efter. Hvor meningsløs soldaternes ofring af liv (ca. 50), helbred, (ca. 800) psykisk stabilitet (ca. 6.000) har vist sig at være. Kaos i Afghanistan og Libyen. Det aktuelle totale sammenbrud i Irak. Millioner civile på flugt.

Ordet 'banalt' var dumt – mener 'forudsigteligt' og derved vel ekstra personligt tragisk? Har som psykolog dyb respekt for det enkelte menneskes lidelser – også soldaternes! De skulle aldrig være sendt ind i dødslovens gab.

Henviser til Psykiatrifondens blad (juni 2014). Temanummer om PTSD, som angiver, at 10 til 18 % af soldater i krig udvikler PTSD. Forsvaret brugte sidste år 221 mio. på krigsveteranerne. Taler tallene ikke for sig selv?

Vi burde skelne mellem skylds-PTSD – hvor man selv er aktør i uhyrligheder, og offer-PTSD – hvor man er magtesløs i forhold til rystelsen af ens planetillids eksistensgrundlag.

Meningsløshed er en stærk forværende faktor! Husk vietnamveteranerne. ■

Niels Peter Agger